

Irtatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

687

Hely

Idő

1913

Személy

Helyszám

Szerző

Cím Mese a varrógépről...

Forrás: Világ

Bp.

1913 14/17

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Mese a varrógépről...

Budapest, április 10.

A litteraturában ez a címe Kiss József gyönyörű költeményének, amelynek hőse az örömteleneletű, a lemondásban hős varróleány... Csöndes, panaszoklás nélkül robotoló teremtesek, akiknek a sorsát egy nagy költő vitte a nyilvánosság elé. De a riportert most nem a lelki életük érdekli, hanem a budapesti előkelő „divatszalonok“ elcsigázott, főnökeiktől kizsákmányolt munkásnők.

Tudott dolog, hogy a nőmunkás gyurhatóbb, nagyobb profitot hozó alany, mint a férfi. Természetűl fogva szerényebb, meghunyászkodóbb, a jogtalanságot szó nélkül tűrőbb. Igazságtalanságot sokat eltűr és megtorlásra vajmi ritkán gondol. Ezért is méltányos, hogy valaki panaszolja el a helyzetüket a nyilvánosság előtt. Előbb azonban hadd mondjunk el egyet-mást a berlini varróleányok helyzetéről. Berlinben — tudvalevőleg — az ipari ügyek is a rendőrség hatáskörébe tartoznak s így a varróleányok dolgára is az felügyel. És pedig szigoruan felügyel. Nem sajnálja a fáradtságot, hogy sorra látogassa a nagyobb műhelyeket, hogy pontosan betartják-e az előirt szabályokat és rendeleteket, hogy meghallgassa a munkásnők esetleges panaszát. S minden rendellenességgel szigoruan megtorol.

Berlinben tizennégy éven alul nem vehetnek fel tanulóleányt. Ezideig köteles mindenki iskolába járni. A rendőrség ügyel rá, hogy tulsok munkával el ne csigázzák a munkásnőket. A tulórázásokat nyilvántartja. Minden tulórázás bejelentendő s a rendőrség engedélye kell hozzá. Tizenhat éven aluli

leányoknak nem szabad a rendes munkaidőn tul dolgozni. Minden nagyobb műhely köteles külön öltözőkről, ivó- és mosdóedényekről, szellőztetésről és kifogástalan tisztaságról gondoskodni. Egy berlini varróleány közepes heti keresete 30 márka (36 korona.)

Hát röviden csak ennyit. Már most nézzük a pesti viszonyokat.

Akárhány varrodában vannak 11 éves varróleányok. A tulórázásra a főnökök kényszeritik a leányokat. Megtörtént, hogy délben rájuk zárták az ajtót, hogy el ne mehessenek. Este 8—10 óráig, szombat este, amikor „liferálás“ van, sokszor éjfélig is kénytelenek dolgozni. (Berlinben a fizetés napján már 5 óraker mindenki frei.) A tulórázásokért csak a rendes napi órabért fizetik. Ellenben, ha öt percet késnek, duplán huznak le egy órai bért. Harminc leánynak sincs egy ivópohara. Némely helyen a behajtott tenyerükből isznak a leányok. A műhelyeket nem tartják tisztán.

A főnökök gorombák a munkásnőkkel. Van olyan belvárosi „szalon“, ahol egyenesen a becsületükbe gyaláznak. De majdnem mindenütt kénytelenek türni a legfelháborítóbb szekaturát. Dehát a leányok nem tehetnek egyebet — megaláztatásukban sirva fakadnak. A budapesti varróleány közepes heti keresete 16—18 korona. Pedig a pesti hölgyek is hódolnak úgy a divatnak, mint a berliniek....

Alig állhattuk meg, hogy nevet ne említsünk. De minek? Alig néhány kivétellel ilyen a varróleányok sorsa a pesti „szalonokban.“

Igaz, van nekünk arról törvényünk, hogy hány éves korában mehet valaki tanulóknak? Arról

is van, hogy mennvi a felmondási idő? De a varróleányokat csaknem mindig felmondás nélkül küldik el a szalontulajdonosok...

Á propos! Készül egy törvény a munkásnők megvédésére?

Vaijon az a szociális érzék készülöben van-e, ami a berlinieknek olyan jellemző sajátsága?

Mert amíg ez nincs meg, amíg nem ellenörzik a törvény betartását, addig hiába minden — irott malaszt.